

Sygn. akt IV CSK 749/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący)

SSN Władysław Pawlak

SSN Agnieszka Piotrowska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa M. K.

przeciwko Województwu [...]

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 7 września 2016 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 22 kwietnia 2015 r.,

**uchyła zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i
orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia z dnia 25 września 2014 r. Sąd Okręgowy w T. oddalił powództwo M. K. o zasądzenie od pozwanego Województwa [...] kwoty 75 500,14 zł z ustawowymi odsetkami tytułem naprawienia szkody wyrządzonej powodowi wskutek nie dojścia do skutku umowy o udzielenie dofinansowania ze środków unijnych projektowi powoda, zaakceptowanego uchwałą Zarządu pozwanej jednostki samorządu terytorialnego.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że uchwałą nr 77/1324/09 z dnia 20 października 2009 r. „W sprawie ogłoszenia naboru wniosków o dofinansowanie projektów ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Poddziałania 5.2.2 Wsparcie inwestycji przedsiębiorstw, Działanie 5.2 Wsparcie inwestycji przedsiębiorstw, Oś Priorytetowa 5 Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa [...] na lata 2007-2013" Zarząd Województwa [...] - działając na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych i rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 7 września 2007 r. w sprawie wydatków związanych z realizacją programów operacyjnych - ustalił w załączniku nr 1 treść ogłoszenia o naborze wniosków, zaś w załączniku nr 2 rodzaj projektów podlegających dofinansowaniu, rodzaje podmiotów, które mogą ubiegać się o dofinansowanie, kwotę środków przeznaczonych na dofinansowanie projektów, poziom dofinansowania projektów, maksymalną kwotę dofinansowania projektu, kryteria wyboru projektów, termin rozstrzygnięcia konkursu, wzór wniosku o dofinansowanie projektu, termin, miejsce i sposób składania wniosków o dofinansowanie projektu, wzór umowy o dofinansowanie projektu oraz środki odwoławcze przysługujące wnioskodawcy w ramach systemu realizacji programu operacyjnego. Paragraf 11 wzoru umowy o dofinansowanie przewidywał, że Beneficjent wnosi do instytucji Zarządzającej RPOWK-P poprawnie ustanowione zabezpieczenie prawidłowej realizacji umowy nie później niż w terminie 30 dni od dnia zawarcia umowy, na kwotę nie mniejszą niż wysokość łącznej kwoty dofinansowania, o której mowa w § 2 ust. 3 umowy. Beneficjent w przypadku przekazania dofinansowania w formie zaliczki i refundacji,

gdy wartość dofinansowania w formie zaliczki nie przekracza 10 000 000 zł lub gdy Beneficjent jest podmiotem świadczącym usługi publiczne lub usługi w ogólnym interesie gospodarczym, o którym mowa w art. 93 i art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej lub jest jednostką badawczo-rozwojową w rozumieniu ustawy z 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz.U. z 2008 r. nr 159 poz. 993), składa zabezpieczenie w formie weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową.

Powód prowadził działalność gospodarczą pod firmą S. M. K. w T. i w celu przystąpienia do opisanego wyżej konkursu, zawarł w dniu 30 listopada 2009 r. ze współnikami spółki cywilnej o nazwie Przedsiębiorstwo Wielobranżowo Consultingowo-Handlowo-Produkcyjno-Usługowe „P.” spółka cywilna B. P. i M. P., umowę o świadczenie usług, na mocy której zobowiązali się oni opracować wniosek o udzielenie pomocy finansowej ze wskazanych wyżej środków unijnych. W paragrafie 5 umowy powód zobowiązał się zapłacić na rzecz wykonawców wynagrodzenie w kwocie 5 000 zł w dacie zawarcia umowy, kwotę 15 000 złotych w dacie sporządzenia wniosku oraz prowizję równą 10% netto wartości wsparcia przyznanego powodowi w określonej decyzji Urzędu Marszałkowskiego w T., lecz nie mniej niż 450 000 złotych netto, w terminie 60 dni od dnia doręczenia decyzji w sprawie przyznania wsparcia.

W dniu 23 marca 2010 r. wykonawcy przekazali powodowi wniosek ze stosowną dokumentacją. W dniu 24 marca 2010 r. powód złożył wniosek o dofinansowanie projektu „Utworzenie Rodzinnego Centrum Sportowo-Rekreacyjnego M. S. w I.”, które miało powstać w I. przy ul. T. [...] na terenie o powierzchni około pięciu tysięcy metrów kwadratowych dzierżawionym przez M. I. spółkę z o.o. Powód był poddzierżawcą tej nieruchomości w części obejmującej około cztery tysiące metrów kwadratowych. Żona powoda była przez pewien czas członkiem zarządu M. I. spółki z o.o. i mimo rezygnacji z tej funkcji, nie została wykreślona z akt rejestrowych. Powód był także w pewnym okresie członkiem rady nadzorczej tej spółki.

We wniosku powód wskazał, że jest tzw. mikroprzedsiębiorcą oraz wniósł o przyznanie dofinansowania w zakresie 70% wartości projektu, to jest

maksymalnego do kwoty 8 000 000 zł. Powód złożył wniosek w ramach schematu regionalnej pomocy inwestycyjnej. W sekcji F wniosku nie zamieścił żadnych danych dotyczących uzyskania pozwolenia na budowę. Zgodnie z warunkami konkursu inwestycja objęta projektem miała być tak zwaną inwestycją nową, to jest nie mogła się rozpocząć przed dniem złożenia wniosku. Przy wyborze projektów uwzględniano przede wszystkim kryteria w postaci zatrudnienia innych osób przy jego realizacji i przyrostu przedsiębiorstwa ogółem oraz na rynku międzynarodowym.

Uchwałą nr 24/386/11 Zarządu Województwa [...] z dnia 7 kwietnia 2011 r. przyznano projektowi powoda dofinansowanie. Umowa o dofinansowanie miała być zawarta przez strony w terminie do dnia 31 grudnia 2013 roku.

W dniu 3 sierpnia 2011 r. Zarząd Województwa podjął decyzję o zastosowaniu nowych środków zabezpieczenia realizacji umów o dofinansowanie projektów w postaci hipoteki i gwarancji bankowej jako pewniejszych i gwarantujących lepsze zabezpieczenie interesów pozwanego niż zabezpieczenie w postaci weksla gwarancyjnego in blanco z deklaracją wekslową. Powód protestował przeciwko tej zmianie jako niezgodnej z warunkami konkursu. Pismami z dnia 21 września 2011 r. i z dnia 22 grudnia 2011 r. powód wezwał stronę pozwaną do zawarcia umowy o dofinansowanie projektu z zabezpieczeniem w formie weksla in blanco, zgodnie z pierwotnym wzorem umowy, na co Urząd Marszałkowski nie wyraził zgody pismami z dnia 19 grudnia 2011 r. i z dnia 17 lutego 2012 r.

Pismem z dnia 17 lutego 2012 r. Urząd Marszałkowski wezwał pełnomocnika powoda do przedłożenia dokumentacji prowadzonej działalności gospodarczej za rok 2011, dotyczącej ZUS, PIT, rachunku zysków i strat (bilansu) oraz w przypadku powiązań kapitałowych lub osobowych powoda z innymi przedsiębiorstwami, do przedłożenia dokumentacji także tych podmiotów, w terminie 7 dni pod rygorem odstąpienia od podpisania umowy o dofinansowanie. W odpowiedzi powód pismem z dnia 1 marca 2012 r. poinformował Urząd Marszałkowski, iż z przyczyn od niego niezależnych nie może przystąpić do realizacji inwestycji na nowych warunkach. Wskazał, że zmiana zabezpieczenia inwestycji w sposób znaczący podraża

realizację planowanej inwestycji. Pismem z dnia 13 czerwca 2012 r. Urząd Marszałkowski wniósł o przedstawienie przez powoda określonej w tym piśmie dokumentacji pozwalającej na zweryfikowanie obrotu przedsiębiorstwa i stanu zatrudnienia oraz złożenia wyjaśnień, czy inwestycja opisana we wniosku o dofinansowanie samodzielnie spełniała cechy inwestycji nowej oraz w kwestii prawidłowości określenia statusu przedsiębiorcy, zarówno na dzień złożenia wniosku jak i na dzień ewentualnego podpisania umowy o dofinansowanie. W odpowiedzi powód w piśmie z dnia 28 czerwca 2012 r. oświadczył, iż rezygnuje z przyznanej dotacji oraz realizacji projektu i nie będzie ustosunkowywał się do pisma strony pozwanej z dnia 13 czerwca 2012 r. W odpowiedzi na pismo powoda z 28 czerwca 2012 r., Urząd Marszałkowski pismem z 2 sierpnia 2012 r. poinformował powoda o możliwości negocjacji zabezpieczeń realizacji umowy o dofinansowanie pod warunkiem wyjaśnienia kwestii statusu przedsiębiorstwa powoda i ewentualnego powiązania jego przedsiębiorstwa z M. I. spółką z o.o. oraz ustalenia, czy w miejscu wskazanym jako miejsce realizacji projektu były przed złożeniem wniosku prowadzone roboty budowlane, gdyż wnioskodawca głównie wykazywał zakup środków trwałych na inwestycję, a nie załączył projektu budowlanego. Kiedy Urząd Marszałkowski zażądał ostatecznego wyjaśnienia tych kwestii, powód w piśmie z 14 sierpnia 2012 r. oświadczył, że podtrzymuje i potwierdza decyzję o rezygnacji z przyznanej dotacji i nie widzi powodu do przedstawiania jakichkolwiek dodatkowych dokumentów i wyjaśnień.

Sąd Okręgowy ustalił ponadto, że z uzyskanej przez pozwanego od Starosty I. informacji wynikało, iż w miejscu wskazanym jako miejsce realizacji inwestycji objętej projektem przedstawionym przez powoda były już wcześniej - od 2009 r. - prowadzone prace budowlane, których inwestorem była M. I. sp. z o. o. w I., prowadząca roboty bez wymaganego pozwolenia na budowę, co stwierdzono w protokole kontroli budowy z dnia 15 marca 2010 r. Decyzją z dnia 24 sierpnia 2010 r. Starosta I. zatwierdził projekt budowlany i udzielił pozwolenia na budowę inwestorowi M. I. sp. z o.o. w I. W 2011 lub 2012 r. na ul. S. w I. powstał klub, który prowadził działalność rekreacyjną konkurencyjną wobec działalności planowanej przez powoda przy ul. T. nr [...]. Ponadto właściciel miejscowego parku zdrojowego także planował uruchomienie dużego klubu zajmującego się

działalnością w branży fitness i spa. Sąd pierwszej instancji ustalił ponadto, że powód zapłacił na rzecz wspólników spółki cywilnej P. B. P. i M. P. kwoty: 6 100 zł, 18 300 zł, oraz na podstawie ugody zawartej przed Sądem Okręgowym w B. w sprawie VIII GC .../11 kwoty 123 000 zł i 184 500 zł, poniósł ponadto koszty pomocy prawnej w wysokości 8 856 zł i 2 236,14 zł.

Oddalając powództwo o odszkodowanie, Sąd Okręgowy stwierdził, że umowa o dofinansowanie projektu powoda ze środków unijnych nie została zawarta z przyczyn leżących po stronie powoda, który bezpodstawnie, zdaniem Sądu, odmówił przedstawienia stronie pozwanej dokumentacji umożliwiającej zweryfikowanie prawdziwości i aktualności danych zawartych we wniosku o dofinansowanie oraz rozstrzygnięcie powziętych przez pozwanego wątpliwości, mających znaczenie dla zawarcia umowy, a mianowicie czy powód jest mikroprzedsiębiorcą nie powiązanym z innym przedsiębiorcą oraz czy wskazana we wniosku inwestycja jest tak zwaną inwestycją nową. Powód nie udowodnił więc, zdaniem Sądu Okręgowego, swojego twierdzenia, że jedyną przyczyną nie dojścia do skutku umowy o dofinansowanie była zmiana sposobu zabezpieczenia realizacji umowy z weksla gwarancyjnego in blanco na hipotekę lub gwarancję bankową.

We wniesionej od tego wyroku apelacji powód zarzucił naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez wadliwą ocenę zgromadzonego w sprawie materiału skutkującą nieprawidłowymi ustaleniami faktycznymi oraz naruszenie art. 417 § 1 k.c. przez jego niezastosowanie mimo, że zmiana sposobu zabezpieczenia realizacji umowy naruszająca art. 29 ust. 4 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U z 2009 r., nr 84, poz. 712) stanowiła przejaw bezprawnego wykonywania przez stronę pozwaną władzy publicznej, powodującego powstanie szkody w majątku powoda, obejmującej koszty poniesione w związku z przystąpieniem do konkursu. W oparciu o tak sformułowane zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 22 kwietnia 2015 r., Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz

powoda kwotę 75 501 złotych z odsetkami ustawowymi od dnia 2 lipca 2013 r. do dnia zapłaty. W uzasadnieniu wskazał na trafność obu zarzutów apelacyjnych. Pozwany naruszył swoim działaniem art. 29 ust. 4 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju przez pogorszenie warunków konkursu, polegające na zmianie dotychczasowego zabezpieczenia realizacji umowy z pierwotnej w postaci weksla in blanco na hipotekę lub gwarancję i nałożenie na powoda dodatkowych obowiązków już po wyłonieniu beneficjentów. Było to bezprawne - w świetle art. 417 § 1 k.c. - postępowanie pozwanego, stanowiące podstawę jego odpowiedzialności za szkodę w majątku powoda w postaci kosztów poniesionych w celu przygotowania wniosku o dofinansowanie. Wysokość tych kosztów została udowodniona. Pomiędzy działaniem pozwanego a szkodą jest ewidentny związek przyczynowy (art. 361 k.c.). Powód nie przystąpiłby do konkursu, gdyby od początku wiedział, że nie jest w stanie spełnić jego warunków.

W skardze kasacyjnej pozwany - zarzucając naruszenie przepisów postępowania tj. art. 378 § 1 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz naruszenie prawa materialnego - art. 417 § 1 k.c. - wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w całości i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Wniósł także o orzeczenie obowiązku zwrotu przez powoda na rzecz pozwanego kwoty 106 197,41 zł zapłaconej w wykonaniu prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nietrafny jest zarzut naruszenia art. 378 § 1 k.p.c. uzasadniony nierozważeniem przez Sąd drugiej instancji podnoszonych przez pozwanego w odpowiedzi na apelację zarzutów kwestionujących zasadność roszczenia powoda. Sąd drugiej instancji narusza bowiem przytoczoną normę postępowania w sytuacji zaniechania ustosunkowania się do wszystkich zarzutów zawartych w apelacji, nie zaś w odpowiedzi na apelację (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 lutego 2014 r., V CSK 142/13, nie publ., z dnia 27 czerwca 2007 r., II CSK 122/07, nie publ., z dnia 4 kwietnia 2014 r., II CSK 384/13,

nie publ. oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2013 r., IV CSK 145/13, nie publ.).

Uzasadniony jest natomiast zarzut naruszenia art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. w stopniu mającym istotny wpływ na wynik sprawy. W systemie apelacji pełnej, zakładającej ponowne merytoryczne rozpoznanie sprawy przez Sąd drugiej instancji, zasadą jest oddalenie apelacji lub wydanie orzeczenia reformatoryjnego, wyjątkiem zaś wydanie orzeczenia kasatoryjnego. W tej sytuacji szczególnie istotne znaczenie, także w kontekście dopuszczalności i zakresu kontroli kasacyjnej, ma prawidłowo sporządzone uzasadnienie orzeczenia sądu drugiej instancji, do którego znajduje zastosowanie art. 328 § 2 przez odesłanie zawarte w art. 391 § 1 k.p.c. Jeżeli sąd drugiej instancji nie ponawia lub nie uzupełnia postępowania dowodowego, aprobuje ocenę dowodów przeprowadzoną przez sąd pierwszej instancji i poczynione na podstawie zebranego materiału ustalenia faktyczne, to oddalając apelację jako bezzasadną, może poprzestać na stwierdzeniu, że ustalenia te aprobuje i uznaje za podstawę faktyczną własnego rozstrzygnięcia; powinien to jednak wyraźnie zaakcentować w uzasadnieniu orzeczenia apelacyjnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 1998 r., III CKN 792/98, OSNC 1999, Nr 4, poz. 83). Natomiast w przypadku zaaprobowania sformułowanego w apelacji zarzutu błędnej oceny dowodów, prowadzącej do wadliwych ustaleń faktycznych, sąd drugiej instancji powinien - zwłaszcza w przypadku wydania orzeczenia reformatoryjnego - jednoznacznie wskazać na ustalenia stanowiące podstawę faktyczną jego orzeczenia uwzględniającego apelację oraz dokonać szerokiej oceny prawnej tych ustaleń, skoro prowadzi ona do wydania orzeczenia o odmiennej treści. Uzasadnienie orzeczenia reformatoryjnego powinno być więc bardziej rozbudowane i uwzględniać wszystkie wymagania zawarte w art. 328 § 2 k.p.c. Wymagań tych nie spełnia uzasadnienie zaskarżonego wyroku, co trafnie wytknął skarżący.

Sąd Okręgowy oddalił powództwo uznając je za nieusprawiedliwione co do zasady w konsekwencji oceny - na podstawie dokonanych ustaleń faktycznych - iż przyczyną nie zawarcia umowy o dofinansowanie, a więc zdarzenia wskazanego przez powoda jako źródło szkody - było nie przedłożenie przez powoda - na uprawnione, zdaniem Sądu Okręgowego, żądanie pozwanego-

informacji i dokumentów umożliwiającej zweryfikowanie prawdziwości i aktualności danych zawartych we wniosku o dofinansowanie oraz rozstrzygnięcie powziętych przez pozwanego wątpliwości, czy powód jest mikroprzedsiębiorcą nie powiązanym z innym przedsiębiorcą oraz czy planowana inwestycja jest tak zwaną inwestycją nową. Okoliczność, że powód odmówił przedstawienia tych informacji i dokumentów jest bezsporna. Sąd pierwszej instancji jednoznacznie przy tym stwierdził, że strona pozwana, jako instytucja zobowiązana do przestrzegania przepisów prawa krajowego i unijnego dotyczących gospodarowania środkami unijnymi przeznaczonymi na programy pomocowe i programy wsparcia i odpowiedzialna za prawidłową realizację tych programów, była uprawniona do żądania od powoda tego rodzaju informacji i dokumentów.

Sąd Apelacyjny tymczasem nie odniósł się do wskazanej przez Sąd Okręgowy kwestii istnienia podstawy prawnej do żądania przez pozwanego od powoda tego rodzaju informacji i dokumentów warunkującej możliwość zawarcia z nim umowy o dofinansowanie, poprzestając na ogólnikowym stwierdzeniu, że działania pozwanego naruszyły art. 29 ust. 4 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2009 r., nr 84, poz. 712) oraz na powieleniu - bez szerszego umotywowania i odniesienia zarówno do faktów ustalonych przez Sąd Okręgowy, jak i wchodzących w grę przepisów prawa krajowego i unijnego, a także twierdzeń, argumentów i dowodów przytaczanych przez pozwanego w odpowiedzi na pozew, w toku sprawy i w odpowiedzi na apelację - twierdzenia powoda, że pozwany poprzez żądanie dodatkowych informacji i dokumentów starał się ukryć swoje niezgodne z prawem działanie polegające na zmianie formy zabezpieczenia realizacji umowy. Nie ulega wątpliwości, że gdyby powód przedstawił pozwanemu żądane informacje i dokumenty, a z tego rodzaju obowiązkiem uzupełnienia dokumentacji powinien być się liczyć, zaś umowa nie zostałaby zawarta wyłącznie z uwagi na zmianę sposobu zabezpieczenia jej wykonania, a nie z powodu istnienia innego rodzaju przeszkód, to kwestia przyczyn i skutków nie zawarcia umowy podlegałaby ocenie w zupełnie innym kontekście. Tych kwestii Sąd Apelacyjny nie poruszył mimo ich istotnego znaczenia dla wyniku sprawy.

Skoro Sąd Apelacyjny zasądził na rzecz powoda odszkodowanie, to powinien był także poczynić szersze ustalenia dotyczące przesłanek deliktowej odpowiedzialności odszkodowawczej strony pozwanej w świetle art. 417 § 1 k.c., w tym odnoszące się do rozmiaru szkody poniesionej przez powoda pozostającej w adekwatnym związku przyczynowym z bezprawnym wykonywaniem przez pozwanego władzy publicznej. Takich ustaleń Sąd Okręgowy nie poczynił z uwagi na to, że uznał powództwo za nieusprawiedliwione co do zasady. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego nie wynika, aby Sąd Apelacyjny dokonał ustaleń i ocen dotyczących kwestii szkody i adekwatnego związku przyczynowego, albowiem nie sposób zakwalifikować tak lakonicznych stwierdzeń, że wysokość kosztów poniesionych przez powoda została udowodniona, a związek przyczynowy między działaniem pozwanego a szkodą powoda jest ewidentny. Brak tego rodzaju jednoznacznych ustaleń i ocen uzasadnia zarzut naruszenia art. 417 § 1 k.c. przytoczony w skardze kasacyjnej o tyle, że naruszenie prawa materialnego przez jego niewłaściwe zastosowanie w rozumieniu art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. ma miejsce również w przypadku, gdy wyrok sądu drugiej instancji nie zawiera ustaleń faktycznych odnoszących się do przesłanek stosowanej normy prawa materialnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2012 r., II PK 117/11, nie publ.). Zastosowanie przepisów prawa materialnego do niedostatecznie ustalonego przez sąd drugiej instancji stanu faktycznego oznacza bowiem wadliwą subsumcję tego stanu do zawartych w nich norm prawnych, a brak stosownych ustaleń uzasadnia zarzut kasacyjny naruszenia prawa materialnego przez niewłaściwe jego zastosowanie. Ocena prawidłowości zastosowania, wskazanego w ramach pierwszej podstawy kasacyjnej, przepisu prawa materialnego jest możliwa tylko w sytuacji, gdy pozwalają na nią ustalenia faktyczne sądu drugiej instancji, stanowiące podstawę wydania zaskarżonego wyroku (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 26 marca 1997 r., II CKN 60/97, OSNC 1997, Nr 9, poz. 128 i z dnia 20 kwietnia 2004 r., V CK 92/04, niepubl, postanowienie Sądu Najwyższego i z dnia 11 marca 2003 roku, V CKN 1825/00, IC Biuletyn Sądu Najwyższego 2003, nr 12, s. 46).

W tym stanie rzeczy orzeczono jak w sentencji (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.).

eb

jw